

Rezolucja w sprawie Polaków w ZSRR

Rozwój wydarzeń w ZSRR pozwala wysunąć jako cel realny i pragmatyczny zasadniczą poprawę losu Polaków w ZSRR. Znajduje się ich tam zapewne nie mniej niż dwa miliony, z czego więcej niż połowa mieszka na ziemiach macierzystych, reszta znajduje się głównie na Syberii i w Kazachstanie. Prawie wszyscy represjonowani byli - większość okrutnie - przez wiele dziesiątków lat oraz traktowani jako narodowość politycznie podejrzana i obywatele II kategorii. Od chwili likwidacji polskiego rejonu autonomicznego w Żytomierzu, Polacy - obok Żydów i Niemców - są jedyną milionową grupą narodową, która nawet formalnie pozbawiona jest prawa do narodowego samorządu. Procesy rusyfikacji, rozwijane przez carską Rosję, na krótko tylko zostały przerwane po rewolucji lutowej 1917 roku, a następnie były kontynuowane w sposób bardziej masowy i bezwzględny. Dzisiaj ogromna większość Polaków w ZSRR ograniczona jest zasadniczo w ich prawach narodowych, zwłaszcza pozbawiona jest faktycznie dostępu do polskiej szkoły oraz kościoła katolickiego. Następujące już i zapowiadane zmiany, aczkolwiek godne uznania, są zbyt skromne. Zainteresowanie losem Polaków w ZSRR ze strony oficjalnych władz PRL, choć wyraźnie zwiększone ostatnio, dalekie jest od najniższego możliwego poziomu.

Rada Polityczna KPN, po przedyskutowaniu zagadnienia i rysujących się realnych możliwości uważa, że konieczne jest:

1. Utworzenie autonomicznych polskich obwodów i rejonów narodowych na terenach zamieszkałych głównie przez Polaków. Na podstawie dostępnych danych radzieckich na plan pierwszy wysuwa się konieczność:

a) utworzenia w północno-wschodniej części Białoruskiej SRR autonomicznego obwodu polsko-białoruskiego, który objąłby większość obszarów, zamieszkałych w większości lub w połowie przez Polaków, a wykazanych na mapach etnograficznych ZSRR (patrz ostatnie wydanie "Atlas SSSR", Moskwa, 1986),

b) utworzenia w południowo-wschodniej części Litewskiej SRR autonomicznych rejonów polskich i polsko-litewskich, obejmujących obszary o przewadze polskiej ludności, a wykazanych na mapach etnograficznych ZSRR,

c) odbudowy autonomicznego rejonu polsko-ukraińskiego na terenie obwodu żytomierskiego w Ukraińskiej SRR,

d) utworzenie rejonów polskich w obwodach Koczetowskim i Karagandzkim w Kazachskiej SRR, obejmujących obszary o przewadze polskiej ludności, a wykazanych na mapach etnograficznych ZSRR.

2. Umożliwienie wszystkim osobom wygnanym, przymusowo przesiedlonym i więzionym w łagrach i na katordze oraz ich potomkom powrotu do stron rodzinnych, powrotu do obywatelstwa polskiego lub repatriacji na teren PRL.

3. Udzielenie przez władze ZSRR rekompensaty moralnej i materialnej wszystkim osobom - obywatelom polskim przed 1.09.1939 r. i ich potomkom, które były represjonowane.

4. Umożliwienie wszystkim osobom narodowości polskiej swobodnego łączenia się w samorządne stowarzyszenia narodowe, kulturalne, oświatowe, religijne, społeczne i samopomocowe oraz powołania samorządnego, centralnego związku tych stowarzyszeń.

5. Zapewnienie całej młodzieży polskiej możliwości korzystania z polskich szkół wszystkich szczebli na terenie zamieszkania, a także studiów na wyższych uczelniach i w szkołach pomaturalnych - w tym Seminariach Duchownych - w PRL.

6. Umożliwienie swobodnego sprowadzania z PRL wszystkich książek, płyt, kaset magnetofonowych i video oraz prasy i czasopism, swobodnego ich kolportażu i gromadzenia w bibliotekach prywatnych i publicznych.

7. Uprawnienie wszystkich zamieszkałych w ZSRR osób pochodzenia polskiego do odwiedzin PRL oraz wszystkich obywateli PRL do odwiedzin krewnych oraz stron rodzinnych na terenie ZSRR bez konieczności uzyskiwania wiz.

8. Umożliwienie uczczenia i kultywowania pamięci miejsc historycznych, w tym martyrologii polskiej.

Domaganie się przyznania praw narodowych Polakom na terenie ZSRR w niczym nie ogranicza praw narodowych naszych wschodnich sąsiadów: Ukraińców, Białorusinów i Litwinów, W pełni solidaryzujemy się z żądaniami narodowymi tych narodów i w pełni uznajemy ich prawo do samostanowienia, wyrażając nadzieję, że bliski jest już czas, kiedy odzyskają niepodległość narodową i państwową.

Gdy to nastąpi, powinno zostać utrzymane obecne rozgraniczenie terytorialne, odpowiadające granicom etnicznym. Litwini, Białorusini i Ukraińcy zamieszkali na terytorium państwowym Polski powinni dysponować pełnią praw narodowych, kulturalnych, oświatowych i innych wraz z prawem do własnej reprezentacji politycznej.

Troska o los Polaków, znajdujących się na obecnym obszarze ZSRR oraz dążenie do utrzymywania stosunków braterstwa i przyjaźni z Ukraińcami i Litwinami są niepodzielne i wzajemnie od siebie uzależnione.

Rada Polityczna Konfederacji Polski Niepodległej
10 sierpnia 1988 roku
Gazeta Polska nr 15 (46) 5 listopada 1988